

Čís. 950.

Žádaje o vtělení práva zástavního, musí se dlužník vykázati plnou mocí zástavního věřitele. Jinak může zástavní věřitel povolení vkladu zástavního práva odporovati rekusem.

(Rozh. ze dne 1. března 1921, R II 101/21.)

Dlužník žádal na knihovním soudě, by povolen byl na jeho domě vklad zástavního práva pro pohlédávání spořitelny, jež jí přísluší proti němu z dluhopisu. Plné moci spořitelny k návrhu nepřiložil. Knihovní soud žádosti vyhověl, rekursní soud ji zamítl. Důvody: Právem namítá stěžující si spořitelna, že žadatel k podání knihovní žádosti nebyl oprávněn, poněvadž k tomu je oprávněn jen věřitel a poněvadž dlužník od něho k podání knihovní žádosti splnomocněn nebyl. To plyne z § 77 odstavec druhý kn. zák., dle něhož musí žadatel, domáhající se knihovního vkladu ve prospěch osoby druhé, od této míti plnou moc, a nemluví o náležitostech plné moci, kterou by žadatel musil míti, žádá-li o vklad v neprospěch svého mandanta, jak tomu jest v §§ 31 a 123 odstavec čtvrtý kn. z. Jediný případ, kdy může žádat o vklad ten, proti němuž vklad směřuje, jest uveden v § 97 kn. zák. Plné moci žadatel neměl a dlužní úpis také nemá podpisu věřitelova, který by žadatele k podání žádosti zmocňoval.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Dle § 94 knih. zák. může knihovní soud povolit knihovní zápis jen tehdy, není-li pochybnosti o tom, že je žadatel k žádosti oprávněn. Již z povahy věci pak plyne, že za zápisy knihovní jménem vlastním smějí žádati zpravidla jen ti, kdož jimi knihovních práv nabývají, nebo jimž zápisy ty jinak jsou na prospěch. Zásada ta je zřejma i z ustanovení § 77 knih. zák., jenž výslovně upravuje sice jen otázku, kdo může žádati za knihovní zápis jménem jiného, přece však již dle svého nadpisu dotýká se mimochodem i otázky, kdo může tak činiti jménem vlastním, ustanovuje, že k podání o zápis jménem toho, komu jest zápis na prospěch, stačí všeobecná plnomoc, kdežto mlčením pomíjí otázku o náležitosti plné moci v jiných případech, tedy všeobecné zásady se nedotýká. Dále nutno poukázati i k tomu, že dle § 449 a násl. obč. zák. zápis práva knihovního předpokládá titul práva zástavního, jenž při dobrovolném právu zástavním záleží v zástavní smlouvě, jež je dle své povahy a podle § 1368 obč. zák. smlouvou oboustrannou, ke které třeba též souhlasu věřitele. Plným právem tedy rekursní soud má za to, že, žádá-li dlužník na místě věřitele o vtělení práva zástavního, musí se vykázati zmocněním, a jelikož dle spisů žadatel požadavku tomu nevyhověl, nutno knihovní žádost zamítnouti. Tvrdí-li stěžovatel, že věřitel nemá vůbec práva odporovati knihovnímu zápisu, v jeho prospěch učiněnému, že má pouze na vůli, by po případě odepřel vyplacení zápůjčky a že dále již § 123 čís. 4 knih. zák. má na mysli knihovní zápis ku žádosti dlužníka, stačí poukázati k tomu, že vývody ty správnost stanoviska rekursního soudu vyvrátiti nemohou.

jelikož právě § 123 čís. 4 knih. zák. má na mysli žádost zmocněné osoby a předpokládá tudíž plnou moc jí udělenou, a s druhé strany pak nelze věřiteli upřít právo stížnosti již proto, že jde o věc, jeho se týkající. Taktéž nemůže být rozhodným, že prý zvláště při zápůjčkách, daných peněžními ústavy, zpravidla prý jen dlužník o zajištění zápůjčky žádá, jelikož tento tvrzený zvyk nemůže mít vlivu na právní posouzení věci.

Čís. 951.

Obmeziti ručení za zavazadla na maximální výši jest přípustným jen při zavazadlech cestovních ve smyslu §§ 30 a 35, odstavec druhý, žel. dopr. ř. t. j. při zavazadlech svěřených dráze za účelem dopravy.

(Rozh. ze dne 1. března 1921, Rv II 289/20.)

Žalobce, přibyv vlakem na stanici T., dal si ruční kufrík v nádražní šatně do uschování a obdržel předepsanou potvrzenku. Po několika dnech hodlal zavazadlo vyzvednouti, nedostal je však, ježto zatím nevysvětlitelným způsobem zmizelo. Proti žalobě, již domáhal se náhrady 2.770 K, namítla dráha, že ručení její jest obmezeno předpisem odstavce třetího § 39 železničního tarifu pouze do 100 K za zavazadlo. Procesní soud první stolice vyhověl žalobě v plném rozsahu a uvedl mimo jiné v důvodech: Dle § 39 žel. dopr. řádu ručí dráha za převzaté zavazadlo jako schovatel. Dlužno tu použití ustanovení § 964 obč. zák., ježto dráha opomenula vynaložiti ohledně zavazadla potřebnou péči, záležející dle § 961 obč. zák. v pečlivém opatrování svěřené věci. Kdyby ji byla náležitě opatrovala, nemohla se ztratiti. Náhody, jež by ručení dráhy vylučovala, žalovaná neprokázala, jest tudíž povinna náhradou škody. Pokud jde o rozsah této náhrady, jsou směrodatna jedině ustanovení §§ 1323 a 1332 obč. zák. a nikoliv ustanovení železničního tarifu, jehož se žalovaná dovolává. Odvolací soud rozsudek potvrdil. Důvody: Odvolatelka jest na omylu, tvrdí-li, že bylo věcí žalobce, by prokázal, že dráha zanedbala řádný dozor. Věcí žalobcovou bylo jedině, prokázati, že svěřil dráze zavazadlo do uschování a že marně se domáhal jeho vrácení. Věcí dráhy, chtěla-li by se sprostiti ručení dle § 961 obč. zák., bylo by pak prokázati, že zde nastal případ, ručení její vylučující. Dráha tvrdí v tomto směru pouze, že při návalu cestujících bylo zavazadlo ukradeno, ale tím právě doznává hrubé zavinění ve smyslu § 1331 obč. zák. i § 35 žel. dopr. ř. ze dne 11. listopadu 1909, čís. 172 ř. zák. § 39 téhož dopr. řádu pak stanoví, že za zavazadlo, uložené do šatny, ručí dráha jako schovatel. Kdyby měla krádež zbaviti dráhu ručení, neměla by šatna taková smyslu: nával cestujících též nevyvíňuje dráhu, ježto s tím musí počítati, jich ruchem naopak stoupají příjmy dráhy a tím zvětšují se i její povinnosti. Konečně dlužno vytknouti, že obmezení ručení dráhy ve smyslu odstavce druhého § 35 žel. dopr. ř. nelze vztahovati na případy, kdy uschována byla zavazadla v šatně ve smyslu § 39 žel. dopr. ř., ježto onen předpis týká se zavazadel, jež předána ku přepravě, tento opět upravuje uschování věcí, v onom případě odpovídá dráha jako povozník, v tomto jako schovatel, pročť nelze tu vzhledem k ustanovení § 964 obč. zák. a § 39 žel. dopr. řádu použití obmezujícího ustanovení § 35.